

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

Številka: 541-01-6/2019/5 EPA 777-VIII
Ljubljana, 4. 11. 2019

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F in 81/18-odl. US) ter 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), pripravila

Mnenje

k Predlogu zakona o izplačilu neizplačanega dodatka za nego otroka (ZINDNO) - druga obravnava

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 30. seji 29. 10. 2019 obravnavala Predlog zakona o izplačilu neizplačanega dodatka za nego otroka (ZINDNO), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Komisija predlog zakona **podpira**.

Komisija ugotavlja, da se s predlogom zakona ureja izplačilo neizplačanih dodatkov za nego otroka (v tem primeru slepih in slabovidnih otrok) ter povrnitev stroškov pravnega postopka, ki so upravičencem nastali v zvezi z ugotavljanjem odškodninske odgovornosti države zaradi neizplačanega dodatka za nego otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo. Obveza povrnitve stroškov je nastala zaradi napačne interpretacije upravičenosti do dodatka za pomoč in postrežbo ter dodatka za nego otroka. Med 2003 in 2015 so namreč centri za socialno delo pri odločanju o pravici do dodatka za nego otroka (otroci s težko ali funkcionalno težko motnjo v duševnem razvoju in otroci z boleznimi s seznama hudih bolezni) sledili tolmačenju Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da se navedeni pravici medsebojno izključujeta. Do 2015 je veljala tudi drugačna razlaga drugega odstavka 75.a člena Zakona o osnovni šoli in z njim povezano določitev statusa učenca, ki v primeru osebe z zmerno, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju služi kot podlaga za uveljavitev pravice do dodatka za nego otroka. Do 2015 je namreč veljalo, da so prej navedene osebe z 18. letom starosti, navkljub nadaljevanju izobraževanja v posebnem programu, ki je sicer možno do 26. leta starosti, izgubile status učenca z 18. letom starosti, saj so lahko od takrat naprej uveljavljale pravice po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.

Od 2015 je Ministrstvo za izobraževanje, znanost, in šport zavzelo drugačno stališče, in sicer da je glede na 55. člen in prvi odstavek 75. člena Zakona o osnovni šoli možno sklepati, da je zakonodajalec status učenca predvidel tudi v času podaljšanega izobraževanja, s čimer so osebe z zmerno, težjo ali težko motnjo v

60
LET
STAVBE

duševnem razvoju tudi med 18. in 26. letom starosti, če nadaljujejo izobraževanje v posebnem programu, upravičene do dodatka za nego otroka.

Prav tako je Višje delovno in socialno sodišče v sodbi iz leta 2012 (opr. št. Psp 92/2012) zavzelo stališče, da je pravica do dodatka za nego otroka v skladu z Zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (80. člen do 2014 veljavnega ZSVDP in sedaj veljavni 79. člen ZSVDP-1) pravica staršev, medtem ko je pravica do dodatka za pomoč in postrežbo v skladu z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (142. člen ZPIZ-1 oz. 104. člen ZPIZ-2 od 2003 dalje) pravica otroka (slepe osebe), ter da se posledično ne izključujeta. Od 16. 6. 2015 tako velja nova razlaga, usklajena med Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki omogoča hkratno uveljavitev obeh navedenih pravic.

Komisija ugotavlja, da se v skladu z navedenim s predlogom zakona vsem upravičencem, ki so bili zaradi tega oškodovani, za obdobje 2003–2015 zagotavlja izplačilo neizplačanega dodatka za nego otroka ter povrnitev morebitnih stroškov pravnega postopka.

Komisija je v zvezi z vprašanjema o finančnih posledicah predloga zakona ter številu upravičencev do naknadnega izplačila dodatka za nego otroka dobila pojasnilo, da bo na podlagi predlaganih rešitev državni proračun obremenjen za približno 6 milijonov evrov, za kar so sredstva v proračunu za leto 2020 že zagotovljena. Predlagatelj prav tako predvideva, da bo do neizplačanega dodatka za nego otroka na podlagi Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih upravičenih 65 staršev slepih in slabovidnih otrok (skupaj izplačila v višini 1.950.000 evrov) ter 336 staršev otrok, ki jim ni bil upoštevan status učenca v skladu z Zakonom o osnovni šoli (predvidena proračunska obremenitev malo čez 3,2 milijona evrov). Predvideva se tudi dodatne stroške zdravniških komisij, katerih mnenja bodo predstavljala podlago za uveljavitev pravice do neizplačanega dodatka za nego otroka.

Komisija je posebej opozorila na nujnost ustrezne implementacije predlaganih rešitev (dorečenost postopkov uveljavljanja pravice) ter obveščanja upravičencev do navedene pravice. Mnogokrat se namreč zgodi, da država ali njeni organi do državljanov niso prijazni in ugotavljanje možnosti uveljavljanja pravice iz določenega naslova prepuščajo potencialnim upravičencem, kljub temu, da bi imeli možnost, da jih o tem obvestijo že sami (npr. glede možnosti uveljavljanja vdovske pokojnine).

Komisija je v zvezi z navedenim prejela zagotovila pristojnega ministrstva, da bo za obveščanje potencialnih upravičencev do neizplačanega dodatka za nego otroka poskrbljeno, tako z medijskimi objavami kot preko centrov za socialno delo, ki so v stiku s potencialnimi upravičenci.

V razpravi je bilo v posredni povezavi z vsebino predloga zakona izpostavljeno tudi vprašanje možnosti zagotavljanja alternativne pomoči osebam oziroma otrokom, ki potrebujejo posebno nego in varstvo, torej ne zgolj na podlagi neposredne finančne pomoči, ampak na podlagi zagotavljanja tehnološko naprednih pripomočkov za življenje (možnost nabave enega ali več kosov relativno dragih pripomočkov, ob omogočeni možnosti izposoje). Pristojno ministrstvo kot možen način izpeljave navedene ideje navaja predložitev pobude za uvrstitev tovrstnih pripomočkov na listo

tehničnih ali medicinskih pripomočkov, ki se jih zagotavlja upravičencem iz naslova Zakona o izenačevanju možnost invalidov oziroma zakonodaje s področja zdravstva.

Komisija je predlog zakona soglasno podprla, ob tem pa se sprašuje, če vendarle ne bi bilo možno problematiko, ki se je dotika predlog zakona, rešiti že veliko prej. Z vestnim delovanjem in medsebojnim sodelovanjem izvršne veje oblasti, predvsem pa bolj življenjsko interpretacijo in implementacijo zakonskih določb, ki ne bi sledila zgolj načelom varčevanja, ampak predvsem skrbi za najbolj ranljive skupine prebivalstva v naši družbi.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije mag. Peter Požun.

Sekretarka komisije
mag. Nuša Zupanec, l. r.

Predsednik komisije
mag. Peter Požun, l. r.